Terminy proceduralne

Bułgaria

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

A) Prawo do ochrony sądowej praw podmiotowych podlega terminom przedawnienia i terminom zawitym (terminom kalendarzowym) określonym w przepisach prawa.

Termin przedawnienia to okres, w którym jednostka uprawniona podmiotowo nie wykonuje swych uprawnień i po upływie którego traci ona możliwość dochodzenia ich ochrony prawnej. Upływ terminu przedawnienia znosi nie tylko samo prawo podmiotowe, ale również powiązane prawo do dochodzenia roszczenia i prawo do egzekucji, co skutkuje przekształceniem tego prawa w prawo naturalne (prawo podmiotowe niepodlegające ochronie sądowej). Przedawnienia nie uwzględnia się z urzędu, lecz tylko w następstwie podniesienia przez dłużnika zarzutu przedawnienia przed właściwym sądem lub komornikiem sądowym.

Zasady dotyczące biegu, przerywania i zawieszania biegu terminów przedawnienia określa ustawa o zobowiązaniach i umowach (ZZD). Zasadniczo termin przedawnienia w odniesieniu do wszystkich roszczeń, dla których nie ustanowiono szczególnych terminów przedawnienia, wynosi pięć lat (art. 110 ZZD).

Ustawa określa również trzyletni termin przedawnienia dla trzech grup roszczeń (art. 111 ZZD):

roszczeń o wynagrodzenie za pracę, chyba że stosuje się inny termin przedawnienia;

roszczeń o odszkodowanie z tytułu niewykonania umowy;

roszczeń o należności z tytułu najmu lub dzierżawy, odsetek i innych okresowych płatności, takich jak roszczenia dostawców energii cieplnej i energii elektrycznej, niezależnie od potencjalnych okresowych wahań wysokości należnych kwot. Raty przewidziane w umowach pożyczki bankowej nie mają jednak charakteru płatności okresowych i podlegają standardowemu terminowi przedawnienia.

Dla roszczeń o stwierdzenie nieważności umowy, która została zawarta pod wpływem błędu, podstępu lub groźby, a także umowy zawartej przez osobę nieposiadającą zdolności do czynności prawnych lub jej przedstawiciela, który nie spełnił odpowiednich warunków stosuje się trzyletni termin przedawnienia. Roszczenie o stwierdzenie nieważności umowy zawartej pod wpływem wyjątkowo nagłej konieczności lub na oczywiście niekorzystnych warunkach przedawnia się po upływie jednego roku (art. 33 ZZD).

Sześciomiesięczny termin przedawnienia stosuje się do roszczeń dotyczących wad rzeczy sprzedanej lub roszczeń dotyczących wadliwie przeprowadzonych prac w ramach umowy o dzieło, z wyjątkiem robót budowlanych, w przypadku których zastosowanie ma ogólny termin przedawnienia wynoszący pięć lat (art. 265 ZZD).

W postępowaniu egzekucyjnym przewidziano dwuletni termin przedawnienia. Jeżeli w terminie dwóch lat wierzyciel w toczącym się postępowaniu egzekucyjnym nie wystąpi o przeprowadzenie czynności egzekucyjnych, postępowanie egzekucyjne zostaje umorzone z mocy prawa zgodnie z art. 433 ust. 1 pkt 8 GPK, a nowy termin przedawnienia zaczyna biec w chwili przeprowadzenia ostatniej ważnej czynności egzekucyjnej.

Termin przedawnienia zaczyna biec w chwili, w której powstaje prawo do dochodzenia roszczenia i pojawia się możliwość skorzystania z tego prawa i która zależy od tego, z jakim roszczeniem mamy do czynienia. Może to nastąpić z chwilą wymagalności roszczenia w ramach zobowiązania umownego, chwila popełnienia czynu niedozwolonego, chwila zidentyfikowania sprawcy tego czynu lub chwila wydania wadliwej rzeczy itp.

Strony nie mogą skracać ani przedłużać terminów przedawnienia.

Bieg terminu przedawnienia może jednak ulec zawieszeniu i przerwaniu.

Bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu w następujących w sprawach enumeratywnie wymienionych w art. 115 ZZD:

z zakresu stosunków pomiędzy rodzicami a dziećmi w czasie wykonywania władzy rodzicielskiej nad dziećmi;

z zakresu stosunków pomiędzy opiekunami lub kuratorami a ich podopiecznymi w czasie trwania opieki lub kurateli;

z zakresu stosunków pomiędzy małżonkami;

w odniesieniu do roszczeń osób, których majątek został objęty zarządem na mocy ustawy lub postanowieniem sądu, skierowanych przeciwko zarządcy w czasie trwania zarządu;

w odniesieniu do roszczeń osób prawnych o odszkodowanie skierowanych przeciwko członkom ich kadry kierowniczej w okresie, w którym zajmują oni swoje stanowiska;

w odniesieniu do roszczeń małoletnich lub osób ubezwłasnowolnionych, dla których ustanowiono opiekę, w okresie, w którym nie mają oni przedstawiciela ustawowego lub opiekuna, oraz przez sześć miesięcy od chwili powołania takiej osoby lub po uchyleniu ubezwłasnowolnienia;

dopóki toczy się postępowanie.

W takich przypadkach zgodnie z prawem strona jest tymczasowo pozbawiona możliwości dochodzenia roszczenia. Termin przedawnienia, który biegł aż do jego zawieszenia, nie ulega zniweczeniu i biegnie dalej po ustaniu przeszkody, z powodu której przedawnienie uległo zawieszeniu.

Bieg terminu przedawnienia ulega przerwaniu w następujących sytuacjach:

w razie uznania roszczenia przez dłużnika;

w razie wniesienia pozwu, sprzeciwu lub wniosku o wszczęcie postępowania pojednawczego; jeżeli jednak pozew lub sprzeciw nie zostanie uwzględniony, uznaje się, że bieg terminu przedawnienia nie został przerwany;

przez zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym;

przez podjęcie czynności egzekucyjnych.

W takich przypadkach okres, jaki upłynął od chwili, w której roszczenie stało się wymagalne do chwili przerwania terminu przedawnienia, ulega zniweczeniu z punktu widzenia prawa i przedawnienie biegnie od nowa. Jeżeli bieg terminu został przerwany przez wniesienie pozwu lub sprzeciwu, ustawa przewiduje również inny istotny skutek: nowy termin przedawnienia, którego bieg rozpoczyna się po okresie przerwania, zawsze wynosi pięć lat.

Termin zawity to termin, po upływie którego dane prawo wygasa. Bieg takich terminów rozpoczyna się z chwilą powstania prawa podmiotowego, a nie z chwilą powstania uprawnienia do jego dochodzenia.

W odróżnieniu od terminów przedawnienia terminy zawite nie mogą zostać przerywane ani zawieszane.

Sąd lub komornik stosują je z urzędu, co oznacza, że ich wyegzekwowanie nie wymaga podniesienia zarzutu przez dłużnika. Upływ terminu zawitego sprawia, że roszczenie staje się niedopuszczalne, zaś upływ terminu przedawnienia (o ile podniesiono zarzut przedawnienia) sprawia, że roszczenie staje się bezprzedmiotowe.
Terminy zawite to: trzymiesięczny termin, w którym zastawnik lub wierzyciel hipoteczny może wnieść sprzeciw, jeżeli płatność z tytułu zabezpieczenia została dokonana na rzecz właściciela przedmiotu zastawu/hipoteki, a nie na jego rzecz; dwumiesięczny termin, w którym współwłaściciel może wszcząć powództwo o wykup przedmiotu współwłasności, jeżeli drugi współwłaściciel sprzedał swój udział osobie trzeciej; jednomiesięczny termin, w którym można wszcząć powództwo o odwołanie darowizny itp.
B) Terminy do dokonywania niektórych czynności procesowych przez strony i sąd w postępowaniu zwykłym oraz w postępowaniu egzekucyjnym są określone w kodeksie postępowania cywilnego. Terminy dokonania czynności procesowych w postępowaniu upadłościowym określono w ustawie o handlu (Targovski zakon, TZ) oraz, odpowiednio, w ustawie o upadłości banków (Zakon za bankovata nesastoyatelnost, ZBN), jeżeli chodzi o kwestie związane z upadłością banków, oraz w innych przepisach szczególnych.
Uchybienie terminu prowadzi do wygaśnięcia uprawnienia strony do dokonania określonej czynności procesowej. Jeżeli sąd uchybi wyznaczonemu terminowi na dokonanie czynności, nie stanowi to dla niego przeszkody do dokonania czynności procesowej w późniejszym terminie, ponieważ jej dokonanie zawsze jest aktualne. Terminy wyznaczone w odniesieniu do sądów mają wyłącznie instrukcyjny charakter.
Terminy do podejmowania czynności procesowych przez strony są przewidziane w ustawie lub wyznaczane przez sąd.
Terminy określone w przepisach prawa (terminy ustawowe) to:
termin do uzupełnienia braków pozwu (jeden tydzień od zawiadomienia strony zgodnie z art. 129 ust. 2 GPK, ale sąd może wyznaczyć dłuższy termin);
termin do wniesienia odpowiedzi na pozew, wskazania dowodów, podważenia autentyczności dowodów wskazanych w pozwie, zgłoszenia powództwa wzajemnego, złożenia wniosku o dopozwanie, a także do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu w przedmiocie wyboru trybu postępowania. Bieg terminu rozpoczyna się w chwili otrzymania odpisu pozwu przez pozwanego i wynosi on jeden miesiąc lub dwa tygodnie w zależności od tego, czy dane postępowanie prowadzone jest w trybie zwykłym czy jako postępowanie odrębne służące rozpoznaniu sporów gospodarczych (art. 131 i art. 367 GPK);
termin do uzupełnienia przez powoda pozwu w postępowaniu w sprawie gospodarczej – dwa tygodnie od chwili otrzymania odpowiedzi pozwanego (art. 372 kodeksu);
termin do przedstawienia przez pozwanego odpowiedzi na uzupełnienie pozwu w postępowaniu w sprawie gospodarczej – dwa tygodnie od chwili otrzymania uzupełnionego pozwu (art. 373 kodeksu);
termin do wniesienia apelacji od wyroku ogłoszonego przez sąd – dwa tygodnie od chwili doręczenia wyroku stronie (art. 259 kodeksu);
termin do wniesienia przez stronę przeciwną odpowiedzi na apelację i złożenie apelacji wzajemnej – dwa tygodnie od chwili otrzymania odpisu apelacji (art. 263 kodeksu);
termin do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku wydanego przez sąd – miesiąc od chwili doręczenia wyroku stronie (art. 283 kodeksu);
termin do wniesienia apelacji od wyroku wydanego przez sąd – tydzień od chwili podania wyroku stronie do wiadomości; w przypadku ogłoszenia wyroku na rozprawie, na której strona była obecna, bieg terminu rozpoczyna się w dniu rozprawy (art. 275 kodeksu);
termin do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności prawomocnego orzeczenia – trzy miesiące od chwili wystąpienia przyczyny stwierdzenia niezgodności (art. 305 kodeksu);
termin do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego – na pierwszej rozprawie po wystąpieniu przyczyny stanowiącej podstawę wyłączenia lub powzięciu wiadomości o takiej przyczynie (art. 23 kodeksu);
termin do podniesienia zarzutu braku właściwości wyłącznej – do czasu zakończenia postępowania w drugiej instancji (art. 119 kodeksu);
termin do podniesienia zarzutu braku właściwości miejscowej sądu właściwego dla miejsca położenia nieruchomości – do zakończenia czynności wyjaśniających w pierwszej instancji (art. 119 kodeksu); we wszystkich innych przypadkach naruszenia zasad właściwości miejscowej zarzut może podnieść wyłącznie pozwany w terminie wniesienia odpowiedzi na pozew (art. 119 kodeksu). W przypadku powództw konsumenckich i powództw kierowanych przez poszkodowanego przeciwko ubezpieczycielowi, Funduszowi Gwarancyjnemu (Garantsionen fond) oraz Krajowemu Biuru Bułgarskich Ubezpieczycieli Pojazdów (Natsionalno byuro na balgarskite avtomobilni zastrahovateli) sąd z urzędu zapewnia zgodność z przepisami w zakresie właściwości miejscowej do chwili zakończenia pierwszej rozprawy sądowej;
termin, w którym powód może cofnąć pozew bez zgody pozwanego – do zakończenia pierwszej rozprawy sądowej (art. 232 kodeksu);
termin do złożenia wniosku incydentalnego – dla powoda na pierwszej rozprawie, a dla pozwanego w terminie wniesienia odpowiedzi na pozew (art. 212 kodeksu);
termin do podważenia autentyczności dokumentu – czynności należy dokonać najpóźniej wraz z przedstawieniem odpowiedzi na pismo procesowe, wraz z którym ten dokument przedstawiono, a jeżeli dokument dołączono do pozwu, pozwany powinien go podważyć w odpowiedzi na piśmie (art. 193 kodeksu);
termin do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty – dwa tygodnie od chwili doręczenia nakazu stronie (art. 414 kodeksu);
termin do zaskarżenia odmowy wydania nakazu zapłaty – tydzień od daty zawiadomienia powoda (art. 413 kodeksu);
termin do wniesienia zażalenia na postanowienie o wydaniu tytułu wykonawczego – dwa tygodnie od chwili doręczenia postanowienia powodowi oraz od doręczenia dłużnikowi wezwania do dobrowolnego poddania się egzekucji (art. 407 kodeksu);
termin do dobrowolnego poddania się egzekucji przez dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym – dwa tygodnie od chwili doręczenia wezwania przez pracownika sądowego doręczającego pisma sądowe (art. 428 kodeksu);
termin do złożenia skargi na czynności komornika sądowego – tydzień od dnia przeprowadzenia czynności, jeżeli strona była przy niej obecna lub została należycie wezwana, a w innych przypadkach – od dnia zawiadomienia (art. 436 kodeksu);
termin do zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym – miesiąc lub trzy miesiące od dnia wpisania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego do rejestru przedsiębiorców (art. 685 i 688 ustawy o handlu);
termin do przedstawienia planu naprawczego – jeden miesiąc od daty wpisania do rejestru przedsiębiorców orzeczenia sądu zatwierdzającego listę wierzytelności (art. 696 ustawy o handlu);
termin do wniesienia sprzeciwu wobec zatwierdzonej listy wierzytelności – siedem dni od daty ujawnienia listy w rejestrze przedsiębiorców (art. 690 ustawy o handlu);
termin do wniesienia zarzutów przeciwko planowi podziału sporządzonemu przez syndyka w postępowaniu upadłościowym – czternaście dni od daty wpisu planu do rejestru przedsiębiorców (art. 727 ustawy o handlu);
kwestie związane z terminami zawitymi na dokonanie stosownych czynności procesowych regulują również inne przepisy szczególne, których nie sposób w wyczerpujący sposób przywołać w tym miejscu: przepisy TZ w odniesieniu do postępowania w sprawie o ustabilizowanie sytuacji przedsiębiorcy, przepisy ZBN, przepisy kodeksu ubezpieczeniowego (Kodeks za zastrahovaneto) itp.
Terminy sądowe to:
termin do przedstawienia materiału dowodowego (art. 157 kodeksu postępowania cywilnego);

termin do wniesienia zaliczki na pokrycie kosztów przedstawienia materiału dowodowego (wezwania świadków, wypłaty wynagrodzenia biegłym itp. – art. 160 kodeksu);
termin do usunięcia przez stronę braków czynności procesowej (art. 101 kodeksu);
termin do wniesienia pozwu, który jest zazwyczaj dłuższy niż jeden tydzień.
Terminy dzielą się również według kryterium możliwości przedłużenia terminu przez sąd bądź braku takiej możliwości. Wszystkie terminy wyznaczone przez sąd mogą zostać przedłużone. Terminy do wniesienia środków zaskarżenia i terminy do wniesienia o uchylenie prawomocnego orzeczenia nie podlegają przedłużeniu: art. 63 ust. 3 GPK.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Dni ustawowo wolne od pracy obejmują:
1 stycznia – Nowy Rok;
3 marca – Dzień Wyzwolenia (święto państwowe);
1 maja – Święto Pracy;
6 maja – Dzień św. Jerzego (Dzień Odwagi i Armii Bułgarskiej);
24 maja – Dzień Edukacji i Kultury Bułgarskiej oraz Literatury i Kultury Słowiańskiej;
6 września – Dzień Zjednoczenia;
22 września – Dzień Niepodległości;
1 listopada – Dzień Budzicieli Narodu – dzień wolny dla wszystkich placówek edukacyjnych, dzień roboczy dla pozostałych podmiotów prawnych;
24 grudnia – Wigilia Bożego Narodzenia, 25 i 26 grudnia – Boże Narodzenie;
Wielki Piątek, Wielka Sobota i Niedziela Wielkanocna – dwa dni (niedziela i poniedziałek), święto ruchome.
Rada Ministrów może również raz w roku ogłosić inne dni wolne od pracy lub dni świąteczne dla poszczególnych zawodów bądź przenieść dni wolne od pracy.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Ogólne zasady regulujące terminy do dokonywania czynności procesowych przez strony i sąd w postępowaniu zwykłym i w postępowaniu egzekucyjnym są określone w kodeksie postępowania cywilnego. W szeregu przepisów szczególnych ustanowiono również terminy zawite na skorzystanie z praw procesowych, np. art. 74 TZ, art. 19 i art. 25 ustawy o rejestrze działalności gospodarczej i rejestrze osób prawnych nienastawionych na zysk (Zakon za targovskiya registar i registara na yuridicheskite litsa s nestopanska tsel) (ZTRRYLNT) itp. Ogólne informacje na temat ogólnych zasad, które zawarte są w rozdziale VII „Terminy i przywracanie terminów” kodeksu postępowania cywilnego, przedstawiono w odpowiedziach na pytania 4, 5 i 6.
Ogólne zasady dotyczące terminów przedawnienia są określone w art. 110 i nast. ustawy o zobowiązaniach i umowach. Zob. pozycja 1.
Ogólne zasady dotyczące terminów do spełnienia świadczenia wynikających ze stosunków zobowiązaniowych są określone w art. 69–72 ustawy o zobowiązaniach i umowach.
W przypadku spełnienia przesłanek przewidzianych w prawie procesowym (art. 61, 229 i 432 GPK) bieg wyznaczonych terminów procesowych zostaje wstrzymany od chwili wystąpienia zdarzenia, które dało podstawy do zawieszenia postępowania. Postępowanie zostaje zawieszone w chwili wystąpienia przeszkody uniemożliwiającej jego dalsze prowadzenie, przy czym do chwili usunięcia tej przeszkody dokonywanie czynności procesowych uznaje się za niedopuszczalne – nie dotyczy to jednak czynności służących zabezpieczeniu powództwa. Po usunięciu przeszkody (np. śmierć jednej ze stron, konieczność wyznaczenia opiekuna, uzależnienie rozpoznania sprawy od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego itp.) postępowanie zostaje wznowione, przy czym wszystkie czynności dokonane przed zawieszeniem postępowania zachowują ważność.
W przepisach szczególnych wyznaczono inne terminy krótsze niż standardowe terminy przedawnienia.

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Termin do dokonania określonej czynności procesowej zaczyna biec zwykle w dniu, w którym strona została poinformowana, że powinna dokonać takiej czynności, lub została zawiadomiona o ogłoszeniu przez sąd orzeczenia, które można zaskarżyć:
termin do uzupełnienia braków pozwu rozpoczyna bieg od daty, w której strona została pouczona w tym zakresie przez sąd;
termin do wniesienia przez pozwanego pisemnej odpowiedzi na pozew zaczyna biec w chwili otrzymania odpisu pozwu wraz z materiałem dowodowym, przy czym w zawiadomieniu załączonym do odpisu należy wskazać termin do udzielenia odpowiedzi oraz skutki uchybienia temu obowiązkowi;
termin do wniesienia apelacji od wyroku rozpoczyna bieg w chwili doręczenia tego wyroku stronie;
termin do wniesienia apelacji od wyroku ogłoszonego w sprawie rozpatrywanej w trybie uproszczonym (część trzecia, rozdział 25 kodeksu postępowania cywilnego) zaczyna biec w dniu ogłoszenia wyroku;
termin do wniesienia apelacji od wyroku rozpoczyna bieg w chwili podania go stronie do wiadomości, a w przypadku ogłoszenia wyroku na rozprawie, na której strona była obecna, termin biegnie od dnia rozprawy;
termin do złożenia skargi na czynności komornika – tydzień od chwili dokonania czynności, jeżeli strona była obecna przy czynności lub jeżeli została prawidłowo wezwana, a w pozostałych przypadkach – od chwili zawiadomienia o czynności;
terminy w postępowaniu upadłościowym zaczynają biec w chwili ujawnienia danej czynności zarządcy w postępowaniu (np. uzupełnienia wykazu wierzycieli, których roszczenia zostały uwzględnione) lub czynności sądu w rejestrze przedsiębiorców.
Inne terminy rozpoczynają bieg z chwilą wszczęcia postępowania. Chodzi tu o terminy, co do których ustawa stanowi, że określona czynność powinna być dokonana do określonej chwili.
Na przykład:
powód może zmienić podstawy lub żądanie pozwu bądź cofnąć pozew bez zezwolenia pozwanego do zakończenia pierwszej rozprawy w sprawie;
do czasu pierwszej rozprawy każdy ze spadkobierców biorących udział w postępowaniu działowym może złożyć wniosek na piśmie o włączenie kolejnego składnika majątku do masy spadkowej, która ma być podzielona itp.

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Termin rozpoczyna bieg z chwilą powiadomienia strony. W zależności od sposobu doręczenia różnie określa się czas, w którym wyrok uznaje się za prawidłowo doręczony stronie. W rozdziale VI „Zawiadomienia i wezwania do stawienia się przed sądem” kodeksu postępowania cywilnego uregulowano sposoby doręczania, a także czas, w którym uznaje się, że pismo zostało prawidłowo doręczone.
Jeżeli zawiadomienie zostało doręczone osobiście adresatowi lub jego pełnomocnikowi bądź innej osobie, która zamieszkuje lub pracuje pod danym adresem, na potwierdzeniu odbioru należy umieścić datę odbioru przesyłki, bez względu na to, czy doręczył ją pracownik sądowy czy doręczyciel. Od tej daty biec zaczyna termin do dokonania danej czynności procesowej.
Zawiadomienia można również doręczać na adres poczty elektronicznej podany przez stronę. Doręczenie takie uznaje się za zrealizowane z chwilą wprowadzenia doręczenia zawiadomienia w odpowiednim systemie informatycznym.

Przy spełnieniu określonych wymogów ustawowych (np. jeżeli strona zmieniła podany adres do doręczeń i nie powiadomiła o tym sądu), sąd może nakazać doręczenie poprzez załączenie zawiadomienia do akt sprawy; wówczas termin zaczyna biec w dniu załączenia tego zawiadomienia. Tę metodę doręczenia określa się mianem doręczenia zastępczego – korzysta się z niej w przypadku niewywiązania się przez stronę ze spoczywającego na niej zobowiązania procesowego.
Jeżeli pozwanego nie można zastać w miejscu stałego zamieszkania i nie ma pod tym adresem nikogo, kto mógłby odebrać zawiadomienie, doręczający pozostawia zawiadomienie w drzwiach mieszkania lub w skrzynce pocztowej ze wskazaniem, że korespondencję przekazano do sekretariatu sądu oraz że można ją odebrać w terminie dwóch tygodni od wskazanej w tym zawiadomieniu daty. Jeżeli pozwany nie odbierze korespondencji, uznaje się, że doręczono ją z chwilą upływu terminu odbioru.
W takiej sytuacji doręczenia zastępczego dokonuje się z uwagi na niewywiązanie się przez osobę fizyczną ze spoczywającego na niej obowiązku administracyjnego polegającego na wskazaniu adresu miejsca zamieszkania i pobytu, pod którym można ją zastać.
Zawiadomienia doręcza się przedsiębiorcom i osobom prawnym figurującym w odpowiednim rejestrze na ostatni adres podany w tym rejestrze. Jeżeli siedziba osoby prawnej nie znajduje się już pod podanym adresem i nie można tam znaleźć żadnych oznakowań firmowych, tj. jeżeli istnieją powody, by przypuszczać, że osoba ta opuściła ten adres, wszystkie pisma załącza się do akt sprawy i uznaje się je za należycie doręczone: art. 50 ust. 2 GPK.
Jeżeli siedziba przedsiębiorcy znajduje się pod adresem wskazanym w rejestrze, ale doręczający nie jest w stanie uzyskać dostępu do pomieszczeń biurowych ani znaleźć osoby gotowej przyjąć pisma, umieszcza zawiadomienie w widocznym miejscu, a jeżeli pisma nie zostaną odebrane w terminie dwóch tygodni od dnia zamieszczenia zawiadomienia, uznaje się je za doręczone (w drodze doręczenia zastępczego).

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Terminy oznacza się w latach, tygodniach i dniach. Termin oznaczony w dniach liczy się od dnia następującego po dniu, w którym termin zaczął biec i wygasa na koniec ostatniego dnia. Przykładowo jeżeli strona została wezwana do usunięcia braków czynności w ciągu siedmiu dni, a zawiadomienie doręczono w dniu 1 czerwca, termin biegnie od tej właśnie daty, ale liczy się go od kolejnego dnia kalendarzowego, tj. 2 czerwca, zatem wygasa on w dniu 8 czerwca.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Terminy oznacza się w dniach kalendarzowych. Jeżeli jednak termin upływa w dniu wolnym od pracy (weekend lub święto), przyjmuje się, że upływa on pierwszego dnia roboczego po dniu wolnym od pracy.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Termin oznaczony w tygodniach wygasa w odpowiadającym mu dniu ostatniego tygodnia. Przykładowo jeżeli strona została wezwana do uzupełnienia braków pozwu w ciągu jednego tygodnia, a zawiadomienie doręczono w piątek, termin wygasa w piątek następnego tygodnia.
Termin oznaczony w miesiącach wygasa w odpowiadającym mu dniu ostatniego miesiąca, a jeżeli w ostatnim miesiącu nie ma takiego dnia, termin wygasa w ostatnim dnia tego miesiąca.
Termin oznaczony w latach wygasa w odpowiadającym mu dniu ostatniego roku, a jeżeli dany miesiąc w ostatnim roku nie ma takiej daty, termin wygasa ostatniego dnia tego miesiąca.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Zobacz odpowiedź na pytanie 8.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Jeżeli koniec terminu przypada na dzień niebędącym dniem roboczym, termin zawsze upływa w pierwszym dniu roboczym następującym po tym dniu.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Terminami, których sąd nie może przedłużać, są: termin do wniesienia środka zaskarżenia od wyroku lub postanowienia, termin do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności prawomocnego wyroku, jak również termin do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty.
Wszystkie pozostałe terminy ustawowe i sądowe sąd może przedłużać na wniosek zainteresowanej strony. Wniosek należy złożyć przed upływem przepisanego terminu. Sąd przedłuży termin, jeżeli istnieją ku temu uzasadnione powody (art. 63 kodeksu postępowania cywilnego). Nowo wyznaczony termin nie może być krótszy od pierwotnie ustanowionego. Bieg przedłużonego terminu rozpoczyna się z chwilą upływu pierwotnego terminu. Postanowienia o wydłużeniu terminu (i postanowienia o odmowie wydłużenia terminu) nie doręcza się stronie, dlatego też powinna ona aktywnie śledzić działania sądu.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Kodeks postępowania cywilnego reguluje kwestie związane z zaskarżaniem wyroków i postanowień we wszystkich sprawach cywilnych i gospodarczych. Regulacje te zasadniczo przewidują, że:
termin do wniesienia apelacji od wyroku wynosi dwa tygodnie od chwili doręczenia wyroku stronie;
termin do wniesienia skargi kasacyjnej wynosi miesiąc od chwili doręczenia wyroku stronie;
termin do wniesienia apelacji od wyroku wynosi tydzień od chwili powiadomienia strony o wydaniu wyroku, a jeżeli ogłoszono go na rozprawie, na której strona była obecna – tydzień od dnia rozprawy.
Wyjątki od powyższych terminów określone są wyłącznie ustawowo i wynikają z cech szczególnych poszczególnych postępowań. Wyjątki te dotyczą:
postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, które można zaskarżyć w terminie siedmiu dni od dnia dokonania wpisu do rejestru przedsiębiorców;
postanowienia o odrzuceniu lub oddaleniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, które można zaskarżyć w terminie siedmiu dni od dnia powiadomienia zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego;
orzeczenia wydanego w postępowaniu działowym, w którym sąd rozstrzyga o roszczeniach współspadkobierców dotyczących rachunków, orzeczenia o sprzedaży niepodzielnego przedmiotu wchodzącego w skład spadku w drodze licytacji publicznej, orzeczenia o przysądzeniu własności niepodzielnego przedmiotu wchodzącego w skład spadku jednemu ze współwłaścicieli oraz orzeczenia o ujawnieniu ostatecznego sprawozdania dotyczącego podziału, które może być wspólnie zaskarżone w terminie zaskarżenia ostatniego rozstrzygnięcia;
orzeczenia wydanego wskutek niestawiennictwa strony, które nie podlega zaskarżeniu, jednak w terminie miesiąca od daty doręczenia strona, przeciwko której je wydano, może wnieść sprzeciw do sądu odwoławczego, wnosząc o uchylenie rozstrzygnięcia, jeżeli nie miała możliwości stawienia się przed sądem;
orzeczenia o rozwodzie na zgodny wniosek małżonków, które nie podlega zaskarżeniu;
przewidziano również inne przepisy szczególne regulujące kwestie związane z terminami na wniesienie środka zaskarżenia od wydanego orzeczenia, np. termin na wniesienie środka zaskarżenia od orzeczenia o rejestracji partii politycznej wynosi siedem dni.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Sąd nie może skracać terminów sądowych lub ustawowych. Może wyłącznie przedłużać terminy na wniosek stron. Terminami, których sąd nie może przedłużać, są: termin do wniesienia środka zaskarżenia od wyroku lub postanowienia, termin do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności prawomocnego wyroku, jak również termin do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty.

Nie ma jednak przeszkód, by sąd zmienił – z urzędu lub na wniosek jednej ze stron – datę rozprawy poprzez jej przełożenie na wcześniejszy lub późniejszy termin, jeżeli jest to uzasadnione. W takich przypadkach sąd powinien jednak powiadomić strony o nowym terminie, przy czym powiadomienie należy doręczyć najpóźniej na tydzień przed dniem rozprawy.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Przepisy kodeksu postępowania cywilnego regulujące postępowania, w tym przepisy dotyczące przedłużenia terminów, mają zastosowanie do wszystkich uczestników postępowania, niezależnie od ich miejsca zamieszkania.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Co do zasady sąd nie uwzględnia czynności procesowych dokonanych po upływie terminu. Oprócz tego kodeks postępowania cywilnego stanowi wyraźnie, że w przypadku nieuzupełnienia braków formalnych pozwu w wyznaczonym terminie podlega on zwrotowi. Jeżeli apelacja lub zażalenie, skarga o stwierdzenie nieważności prawomocnego wyroku lub sprzeciw od nakazu zapłaty zostaną złożone po upływie terminu, sąd zwróci je jako niedopuszczalne. W przypadku gdy strona nie złoży w odpowiednim terminie dostępnych jej dowodów, nie zostaną one uwzględnione w postępowaniu, chyba że zaniechanie to wynika z zaistnienia szczególnych nieprzewidzianych okoliczności. Uchybienie terminom procesowym uniemożliwia wykonywanie praw, w odniesieniu do których wyznaczono te terminy.

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Strona, która uchybiła terminowi ustawowemu lub sądowemu, może wnieść o jego przywrócenie, jeżeli wykaże, że uchybienie spowodowane było nieprzewidzianymi, szczególnymi i niezależnymi od niej okolicznościami. Wniosek o przywrócenie terminu jest niedopuszczalny, jeśli strona miała możliwość wystąpienia o przedłużenie terminu dokonania czynności procesowej.

Wniosek o przywrócenie terminu należy złożyć w terminie tygodnia od dnia powzięcia wiadomości o uchybieniu. Należy w nim wskazać okoliczności i dowody uzasadniające wniosek. Wniosek należy złożyć do sądu, w którym dana czynność procesowa miała być dokonana. Wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu składa się również pisma, których ten termin dotyczy. Jeżeli termin dotyczy uiszczenia kosztów, sąd wyznaczy nowy termin. Sąd obowiązkowo rozpoznaje wniosek na posiedzeniu jawnym. W przypadku uwzględnienia wniosku prawa utracone w wyniku przedawnienia zostają przywrócone.

Ostatnia aktualizacja: 02/03/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.